

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Dokument z posiedzenia

15.10.2007

B6-0376/2007

PROJEKT REZOLUCJI

zamykającej debatę nad oświadczeniami Rady i Komisji

zgodnie z art. 103 ust. 2 Regulaminu

złożyła Ria Oomen-Ruijten

w imieniu Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie stosunków UE-Turcja

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie stosunków UE-Turcja

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie raportu okresowego 2004 i zalecenia Komisji Europejskiej o postępach Turcji na drodze do członkostwa w UE,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 28 września 2005 r. w sprawie otwarcia negocjacji z Turcją,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 września 2006 r. w sprawie postępów Turcji na drodze do przystąpienia,
 - uwzględniając swoje rezolucje w sprawie dokumentów strategicznych Komisji w sprawie rozszerzenia,
 - uwzględniając ramy negocjacyjne przyjęte dla Turcji w dniu 3 października 2005 r.,
 - uwzględniając decyzję Rady 2006/35/WE z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków ujętych w Partnerstwie dla członkostwa zawartym z Turcją,
 - uwzględniając raport Komisji o postępach Turcji w 2006 r. (SEC(2006)1390),
 - uwzględniając komunikat Komisji w sprawie strategii rozszerzenia i najważniejszych wyzwań w okresie 2006-2007 (COM(2006)0649),
 - uwzględniając art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że negocjacje z Turcją w sprawie przystąpienia tego kraju do UE zostały rozpoczęte w dniu 3 października 2005 r. po przyjęciu przez Radę ram negocjacyjnych i że rozpoczęcie tych negocjacji stanowi punkt wyjścia otwartego procesu,
- B. mając na uwadze, że Turcja zobowiązała się do reform, stosunków dobrosąsiedzkich i stopniowego dostosowania się do UE oraz mając na uwadze, że wysiłki te powinny być postrzegane jako okazja dla samej Turcji do przekształcenia się w nowoczesny kraj,
- mając na uwadze, że całkowite spełnienie kryteriów kopenhaskich pozostaje podstawą do przystąpienia kraju do UE,
- mając na uwadze, że Turcja nie wdrożyła jeszcze całkowicie postanowień wynikających z umowy o stowarzyszeniu i jej protokołu dodatkowego,
- E. mając na uwadze, że po fali reform przeprowadzonych w latach 2002-2004 tempo reform w Turcji uległo spowolnieniu; mając na uwadze, że w dniu 17 kwietnia 2007 r. rząd turecki przyjął „Program dostosowania do dorobku prawnego UE 2007-2013” oraz że w

dniu 31 sierpnia 2007 r. nowy rząd turecki przedstawił swój program, który obejmuje wzmocnienie gospodarki, sporządzenie projektu nowej konstytucji oraz przyspieszenie reform niezbędnych do zbliżenia Turcji do UE;

1. wzywa Komisję do wyszczególnienia w swym raporcie okresowym kwestii, którymi Turcja musi się zająć w pierwszej kolejności, koncentrując się na osiągnięciu krótkoterminowych i średnioterminowych priorytetów określonych w Partnerstwie dla członkostwa, oraz do zwrócenia szczególnej uwagi na kwestie poruszone w niniejszej rezolucji; oczekuje od Komisji pełnego wykorzystania odpowiednich środków do skutecznego wsparcia procesu reform, przypominając Turcji, że dotrzymanie zobowiązań zgodnie z harmonogramem ustalonym w Partnerstwie dla członkostwa ma pierwszorzędne znaczenie dla jej wiarygodności;
2. gratuluje Turcji przeprowadzenia wolnych i uczciwych wyborów, jak zauważyła misja obserwacji wyborów wysłana przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz delegacja Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy (PACE); z zadowoleniem przyjmuje wybór Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji, w którym reprezentowane są wszystkie regiony i w którym zwiększyło się uczestnictwo kobiet, oraz zachęca nowo wybranych posłów do zaangażowania się na rzecz dalszego umacniania demokracji w Turcji;
3. z zadowoleniem przyjmuje wybór nowego prezydenta jako znak wzmocnienia tureckiej demokracji; wzywa prezydenta Abdullaha Güla do sprzyjania pluralizmowi i jedności narodu tureckiego w świeckim państwie na drodze ku trudnym, lecz koniecznym reformom;
4. oczekuje od nowego rządu Turcji, który posiada silny mandat i cieszy się zaufaniem narodu, przyspieszenia procesu reform w celu wypełnienia zobowiązań określonych w Partnerstwie dla członkostwa; zachęca rząd, aby starał się uzyskać w tureckim parlamencie i wraz ze społeczeństwem obywatelskim szerokie porozumienie w sprawach konstytucyjnych i instytucjonalnych; przypomina, że przeobrażenie się Turcji w demokratyczne i bogate państwo, w którym panują rządy prawa i jednakowe stosowanie norm prawnych, ma strategiczne znaczenie dla Turcji, jej społeczeństwa i UE; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście zobowiązanie się nowego rządu do wzmocnienia procesu reform w nadchodzących miesiącach i latach;
5. z zadowoleniem przyjmuje zamiar przyjęcia przez nowy rząd turecki nowej i obywatelskiej konstytucji, która stać będzie na straży podstawowych praw człowieka i wolności; podkreśla potrzebę zagwarantowania, że nowa konstytucja wprowadzi system kontroli i równowagi zapewniający demokratyczny i świecki charakter państwa tureckiego; wzywa wszystkie strony do wspierania otwartego i opartego na konsensusie procesu konstytucyjnego; przypomina w tym kontekście swoje wcześniejsze zalecenie dotyczące progów wyborczych; podkreśla, że plany konstytucyjne nie powinny odraczać niezbędnych w trybie pilnym reform, szczególnie w zakresie artykułu 301 kodeksu karnego;
6. z zadowoleniem przyjmuje pozytywny rozwój gospodarczy Turcji w ostatnich latach; uważa jednak za witalne podniesienie poziomu zatrudnienia i rozwinięcie strategii reform, które wzmocnią spójność społeczną społeczeństwa tureckiego;

7. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podjęte przez rząd turecki w celu dostosowania się do dorobku prawnego UN w dziedzinie energii oraz popiera otwarcie negocjacji w sprawie rozdziału poświęconego energii kiedy tylko zakończone zostaną przygotowania techniczne; zachęca Turcję do przystąpienia jako pełnoprawny członek do Europejskiej Wspólnoty Energii, aby bardziej zacieśnić współpracę w dziedzinie energii między UE i Turcją, mającą na celu zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii, popieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i inwestowanie w efektywność energetyczną; podkreśla znaczenie Turcji jako węzła tranzytowego na rzecz dywersyfikacji dostaw gazu do UE; podkreśla, że projekty energetyczne angażujące Turcję w Południowym Kaukazie powinny być otwarte dla wszystkich krajów w regionie, które włączyły się w europejską politykę sąsiedztwa;
8. zauważa, że geograficzno-strategiczne położenie Turcji w regionie i jej rola w dziedzinie transportu i logistyki będą coraz większe w nadchodzących latach; wzywa Komisję do sporządzenia specjalnego sprawozdania z ostatnich wydarzeń i przyszłych wyzwań;
9. jest zaniepokojony nieustanną ingerencją tureckich sił zbrojnych w proces polityczny; zwraca uwagę na konieczność dalszych starań w celu zapewnienia pełnej i skutecznej cywilnej kontroli nad wojskiem; podkreśla, że opracowanie strategii bezpieczeństwa narodowego i jej wdrażanie powinno być nadzorowane przez władze cywilne; wzywa do ustanowienia pełnej kontroli parlamentu nad polityką wojskową i obroną oraz wszystkimi związanymi z tym wydatkami; wzywa ponadto do parlamentarnej kontroli krajowych służb specjalnych, żandarmerii i policji;
10. z zadowoleniem przyjmuje dialog na temat społeczeństwa obywatelskiego między UE a Turcją i zwraca się do Komisji o przedstawianie sprawozdań z działań podejmowanych w jego ramach; podkreśla znaczenie wzmożonych kontaktów między społeczeństwem obywatelskim Turcji i UE; wzywa Komisję do udzielenia ukierunkowanego wsparcia społeczeństwu obywatelskiemu, do zwiększenia obecności w różnych regionach Turcji oraz do zwrócenia w tym kontekście szczególnej uwagi na region południowo-wschodni; wzywa nowy rząd Turcji do silniejszego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, ważnego orędownika tureckiej demokracji, w proces reform;
11. nawiązuje do swojej rezolucji z 2006 r. w sprawie Turcji, a w szczególności do ustępów dotyczących reform, jakie są konieczne do usprawnienia działania sądów i zwalczania korupcji, przestrzegania podstawowych praw człowieka i wolności, obrony praw kobiet, wdrożenia polityki zerowej tolerancji wobec tortur oraz ochrony praw mniejszości, praw religijnych i kulturalnych; czeka z dokonaniem oceny postępów w realizacji tych reform na wyniki wzmożonego monitorowania kryteriów politycznych zapowiedzianego przez Komisję w jej ostatniej strategii rozszerzenia; wzywa Komisję do opublikowania tych wyników w kolejnym raporcie o postępach;
12. zwraca się do nowego rządu Turcji o całkowite wdrożenie postanowień wynikających z umowy o stowarzyszeniu i jej protokołu dodatkowego; przypomina, że niedotrzymanie przez Turcję zobowiązań określonych w Partnerstwie dla członkostwa nadal będzie miało poważny wpływ na proces negocjacji;
13. ubolewa nad faktem, że wiele osób jest wciąż ściganych z art. 301 kodeksu karnego i wzywa rząd i nowo wybrany parlament do zapewnienia usunięcia wszystkich przepisów

kodeksu karnego przewidujących arbitralne ograniczanie pokojowego wyrażania poglądów oraz do zagwarantowania wolności wypowiedzi i wolności prasy; uważa tę kwestię za pierwszy z priorytetów nowego rządu;

14. kładzie nacisk na konieczność bezzwłocznego przyjęcia ustawy o fundacjach, która zajęłaby się obecną niepewnością prawną mniejszości wyznaniowych i ustanowiła jasne ramy prawne umożliwiające im swobodne wyznawanie swojej wiary, między innymi dzięki zezwoleniu na posiadanie własności i kształcenie duchownych; podziela wyrażone w dniu 24 lipca zaniepokojenie Rady niedawnym orzeczeniem tureckiego sądu kasacyjnego w sprawie Patriarchatu Ekumenicznego; wzywa nowy rząd Turcji do zastosowania w swym podejściu do mniejszości wyznaniowych zasad wolności wyznania określonych w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; wnosi do Komisji o poruszenie tych kwestii w rozmowach z nowym rządem; zwraca się również do Komisji o wskazanie, w jaki sposób instrument przedakcesyjny może zostać wykorzystany do ochrony dziedzictwa chrześcijańskiego;
15. surowo potępia zabójstwo Hrant Dinka, zabójstwo chrześcijańskiego księdza Andrei Santoro, zabójstwo trzech chrześcijan w Malatyi, atak terrorystyczny w Ankarze i wszystkie inne akty przemocy o podłożu politycznym lub religijnym; oczekuje od władz tureckich pełnego wyjaśnienia tych spraw i postawienia wszystkich winnych przed sądem; podkreśla pilną potrzebę skutecznej walki z wszelkiego rodzaju ekstremizmem i przemocą oraz wykluczenia ich ze wszystkich sfer życia publicznego w Turcji; wzywa rząd turecki do zwiększenia ochrony tych grup, mniejszości lub jednostek, które czują się zagrożone i dyskryminowane;
16. wzywa nowy rząd do przedsięwzięcia konkretnych środków dla zapewnienia pełnego przestrzegania praw związków zawodowych, zgodnie ze standardami UE i MOP; zachęca go, aby wsparł wzmocnienie dialogu społecznego między organizacjami pracodawców a związkami zawodowymi; zwraca się do Komisji o poruszenie tej kwestii w rozmowach z nowym rządem;
17. z zadowoleniem zauważa, że znaczna liczba kobiet w Turcji zajmuje ważne stanowiska w sektorze gospodarczym i w środowisku akademickim oraz że więcej kobiet zostało wybranych do parlamentu; podkreśla, że dostępność edukacji dla kobiet, ich równe traktowanie oraz wzmocnienie ich pozycji ekonomicznej to klucz do dalszego rozwoju gospodarczego i dobrobytu w Turcji; ubolewa na faktem, że łamanie praw kobiet, a w szczególności tzw. „zabójstwa honorowe” pozostają wielce niepokojącą sprawą; wzywa zatem Komisję, aby wyraźnie wskazała nowemu rządowi potrzebę wzmocnienia wysiłków skierowanych na zahamowanie przemocy i praktyk dyskryminacyjnych wobec kobiet oraz podkreśla, że wśród starań tych powinny się znaleźć m. in. wpieranie kampanii publicznych i dostarczanie większego wsparcia cierpiącym kobietom,
18. zwraca uwagę na potrzebę wszechstronnej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowo-wschodniej Turcji; wzywa Komisję, aby wskazała, w jaki sposób instrument przedakcesyjny mógłby zostać wykorzystany do wsparcia starań, które nowy rząd Turcji będzie musiał poczynić w dziedzinie rozwoju południowego wschodu oraz zajęła się koordynacją tej pomocy z działaniami innych międzynarodowych instytucji finansowych;
19. zaniepokojony jest konsekwencjami społecznych, ekologicznych, kulturowych i

geopolitycznych problemów związanych z Tureckim Projektem dla Południowej Anatolii, w którym projekty zapory wodnej mają bezpośredni wpływ na zaopatrywanie w wodę sąsiednich krajów; wzywa Komisję do ściślejszego monitorowania w swoim regularnym raporcie rozwoju współpracy transgranicznej w zakresie wody zgodnej z konwencjami międzynarodowymi, dyrektywami w sprawie ochrony przyrody i środowiska naturalnego oraz dyrektywą ramową dotyczącą wody¹;

20. wzywa nowy rząd do rozpoczęcia inicjatywy politycznej sprzyjającej trwałemu rozwiązaniu kwestii kurdyjskiej oraz do pracy - przy konstruktywnym zaangażowaniu nowo wybranych przedstawicieli do Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji (TGNA) i wybranych burmistrzów i społeczeństwa obywatelskiego na Bliskim Wschodzie - zmierzającej do osiągnięcia znaczącej poprawy jakości życia społecznego, gospodarczego i kulturowego; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę prezydenta Güla dotyczącą złożenia po raz pierwszy wizyty w południowo-wschodniej Turcji;
21. surowo potępia akty przemocy, jakich na tureckiej ziemi dopuszcza się PKK i inne ugrupowania terrorystyczne; solidaryzuje się z Turcją w walce z terroryzmem i ponawia wezwanie do PKK do ogłoszenia i przestrzegania natychmiastowego zawieszenia broni; podkreśla potrzebę dalszej walki z terroryzmem, proporcjonalnej do zagrożenia i przy pełnym poszanowaniu międzynarodowych instrumentów prawnych i standardów; podkreśla, że nigdy nie będzie istnieć uzasadnienie dla jakiegokolwiek rodzaju przemocy wobec osób cywilnych; wzywa rząd turecki i wszystkie siły polityczne w Iraku - w tym grupy kurdyjskie - do wzmocnienia współpracy, aby zapobiegać aktom terroryzmu i zwalczać je oraz wzywa Turcję do powstrzymania się od jednostronnych działań naruszających terytorium Iraku;
22. przywiązuje wielką wagę do zobowiązania się Turcji do utrzymywania stosunków dobrosąsiedzkich zgodnie z wymogami określonymi w ramach negocjacyjnych; ponownie wyraża nadzieję, że Turcja zaprzestanie wszelkich blokad gospodarczych i zamykania granic oraz że powstrzyma się od gróźb czy będących źródłem napięć operacji wojskowych wobec krajów sąsiadujących; ponownie wzywa Turcję do zaangażowania się w poważne i intensywne starania na rzecz rozwiązania nieuregulowanych sporów ze wszystkimi sąsiadami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i innymi, właściwymi konwencjami międzynarodowymi, w tym prowadząc szczerą i otwartą dyskusję na temat wydarzeń z przeszłości; ponawia swój apel do rządów Turcji i Armenii o rozpoczęcie procesu pojednania dotyczącego obecnych wydarzeń i przeszłości oraz wzywa Komisję do sprzyjania turecko-armeńskiemu pojednaniu poprzez wykorzystanie współpracy regionalnej w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i polityki dotyczącej synergii Morza Czarnego;
23. ubolewa nad brakiem znaczących postępów w osiągnięciu kompleksowego rozwiązania kwestii cypryjskiej; ponawia swój apel do obydwu stron o przyjęcie konstruktywnej postawy w celu znalezienia kompleksowego rozwiązania w ramach ONZ, w oparciu o zasady leżące u podstaw UE; w tym kontekście przypomina o swoich wcześniejszych rezolucjach, w których stanowi, że wycofanie sił tureckich ułatwiłoby negocjacje w sprawie rozwiązania;

¹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1).

24. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie instrumentu wsparcia finansowego w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego społeczności Turków cypryjskich; zwraca się do Komisji o przedstawianie specjalnych sprawozdań dotyczących wdrażania i skuteczności tego instrumentu;
25. podkreśla znaczenie tureckiego potencjału w regionie Morza Czarnego, Południowego Kaukazu i Środkowej Azji na rzecz osiągnięcia stabilności, demokratycznych rządów, wzajemnego zaufania i dobrobytu w ww. regionach, w szczególności dzięki projektom współpracy regionalnej; podkreśla rolę Turcji na Bliskim Wschodzie; wzywa Komisję do zacieśnienia współpracy z rządem tureckim w zakresie polityki UE wobec tych regionów;
26. przypomina Komisji o swoim wniosku o dostarczenie uzupełnienia badania wpływu przedłożonego w 2004 r. i zwraca się o jego przekazanie do końca 2007 r.;
27. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Turcji.